

Årsrapport for 2024 - privatarkivprosjektet i vestre Vest- Agder

Dato

27.03.2025

Vår ref.

2024/13534

Deres ref.

24/06600

Saksbehandler

Kristin Lindqvist
rådgiver

PB 4013 Ullevål Stadion
0806 Oslo

postmottak@arkivverket.no
48 05 56 66

Org. nr.

961181399

Vest-Agder fylkeskommune og Arkivverket/Statsarkivet i Kristiansand inngikk i april 2006 en samarbeidsavtale om privatarkivarbeid. Avtalen forutsetter at Statsarkivet i Kristiansand skal være fylkeskoordinerende organ for privatarkivarbeid i Vest-Agder. Dette innebærer et overordnet ansvar for at bevaringsverdige arkiver i fylket blir samlet inn, ordnet og katalogisert, oppbevart forsvarlig og gjort tilgjengelig for bruk.

Sammendrag av årsrapporten

Som i 2023, har det også i 2024 vært ordning og katalogisering av innsamlede og eksterne arkiver som særlig har stått på dagsordenen. I 2024 har vi lagt vekt på å prioritere ordning og katalogisering av tidligere innsamlede arkiver.

Utover dette har vi samlet inn arkiver fra Lindesnes/Mandal, Flekkefjord og Farsund samt fra regionen Vest-Agder. En del av disse er også ferdig ordnet.

Det er stadig gledelig å kunne observere at privatarkivene i økende grad blir brukt – både av lesesalgjester, studenter og som bakgrunnsmateriale for formidling.

Årsrapport for 2024

I 2024 fikk Arkivverket ved Statsarkivet i Kristiansand 500.000 kroner til videreføring av prosjektet for bevaring av viktige private arkiver fra vestre del av Agder med følgende særlige føringer:

Arkivverket

- ordning, katalogisering og tilgjengeliggjøring av arkivmateriale som ble registrert under arkivkartlegging i 2005, som oppbevares ved lokale oppbevaringsinstitusjoner
- ved kapasitet kan det også arbeides med kartlegging og innsamling av bevaringsverdige bedriftsarkiver og andre typer privatarkiv som ellers måtte finnes
- rådgivning, veiledning og opplæring innenfor privatarkivfeltet
- vurdering av mulige depotløsninger ved lokale institusjoner

Arbeidet i 2024

Innsamling

I 2024 har vi lagt vekt på å prioritere ordning og katalogisering av tidligere innsamlede arkiver. Dette har vi i hovedsak gjort for å redusere etterslep av uordnet materiale, samt for å kunne få publisert katalogopplysningene på Arkivportalen.no.

I 2024 har vi samlet inn 9 nye privatarkiver med et samlet omfang på rundt 10 hm, inkludert noen tillegg. Blant disse kan vi nevne D/1709 – dikteren John Georg Ljosdal, D/1703 - A/S Ruteexpressen samt et tillegg til D/1266 - Mandal Teppeveveri AS, og et tillegg til FLK-055 - Musikkens venner, avdeling Flekkefjord.

Vi hadde også planlagt å motta arkivet etter arkitekt Halfdan Wendt fra Mandal (ca 1,5 hm). Det er blitt noe forsinket, og kommer trolig inn i løpet av 2025.

Ordning

I løpet av året har vi ordnet rundt 60 nye arkiver – inkludert 5 tillegg. Materialet har et samlet omfang på ca. 20 hm.

Vi kan nevne seks lokale varianter av Senter/Bonde-partiet - som alle ble skilt ut under ordning av D/1688, Vest-Agder Senterparti. Videre har vi ordnet D/1699 Sørlandsruta, D/1709, dikteren Georg Ljosdal. Vi har ordnet en rekke arkiver fra Mandal - blant annet MAK-119 - familien Salvesen, samt flere mindre arkiver og tillegg fra Åseral, Kvinesdal, Flekkefjord, Lyngdal og Lindesnes.

Arkivverket

Samarbeid/veiledning/rådgivning

Vi har hatt samarbeid innen nettverket vårt – d.v.s. kommuner, museer, biblioteker, historielag m.m. I 2024 har det i første rekke vært Lindesnes kommune og Vest-Agder-museet vi har samarbeidet med – da i forbindelse med inntak av privatarkiver.

Vi får også en del henvendelser fra publikum, lag og foreninger som ønsker å avlevere privatarkiver, og/eller som ønsker råd og veiledning.

Formidling/presse

Vi observerer stadig økende interesse for privatarkiv på lesesalen. Privatarkivene er gode kildegrunnlag for alle som er interessert i historie – både for studenter, forskere, journalister og andre.

I 2024 ble det lånt ut 448 arkivstykker fra privatarkivene på lesesalen ved Statsarkivet i Kristiansand. Til sammenligning ble det lånt ut ca. 1100 arkivstykker fra de statlige arkivene. Tallene viser at privatarkivene utgjør en stadig større del av utlånt materiale.

Blant ansatte på Statsarkivet brukes de ofte – i 2024 ble blant annet arkivet D/0909, Gårdsarkiv Gimle brukt som kildegrunnlag for Roger Tronstad bok «Kongens elskerinne».

Vi publiserer fortsatt informasjon om privatarkiver på kommunenes hjemmesider.

Arbeidet vårt i tilknytning til Regionplan Agder 2030

Arbeidet med privatarkivprosjektet er i stor grad med på å fremme målene for fylkets regionplan 2030.

Dette gjelder særlig innen samarbeid med frivillig sektor – nettverket vårt består av mange frivillige – både foreninger (særlig historielag) og enkeltpersoner. Disse er svært dedikerte i arbeidet med å bevare vår skriftlige kulturarv. Arbeidet er også med på sikre deltakelse fra ulike grupper i befolkningen i frivillige kulturaktiviteter – i særlig grad pensjonister.

Privatarkivene er dessuten i særlig grad med på å bygge opp om innholdet i landsdelens historie og bidrar dermed til å gjøre den helhetlige attraksjonsutviklingen mer innholdsrik.

Arkivverket

Privatarkivarbeid for vestre Agder

Frem til i dag har ansvaret for privatarkivarbeidet i vestre Agder lagt hos Statsarkivet i Kristiansand. Ifølge Agder Fylkeskommunes tildelingsbrev for 2025 (19.03.2025) vil ikke tilskuddet til Arkivverket fra Agder Fylkeskommune bli videreført fra og med 2026. Fylkeskommunen vil nå starte en prosess for å jobbe fram en ny løsning for privatarkiv i vestre del av Agder. Dette skal skje i samarbeid med Arkivverket, Arkivsenter sør, Aust-Agder museum og arkiv og Vest-Agder-museet.

Årsregnskap 2024

Ved tildelingsbrev datert 08.02.2024 bidro fylkeskommunen med kroner 500.000 til Arkivverket for dekning av utgiftene for en stilling i deltid, inklusive reiser og transport, opplæring, utstyr og materiell samt administrasjonskostnader. Arkivverket, ved Statsarkivet, søkte - med utgangspunkt i behovet for arbeid med privatarkiver i vestfylket - om dekning av 100 % stilling for 2025, med et budsjett på kroner 1.000.000.

Regnskapet nedenfor – for en 60 % stilling – viser følgende resultat:

Regnskap 2024:	Budsjett	
Forbruk		
Lønn og sosiale utgifter:	480.000	480.000
Reiseutgifter:	5.000	5.000
Materialkostnader:*	15.000	20.000
Administrasjonskostnader**	<u>40.000</u>	<u>40.000</u>
Sum utgifter i 2024:	540.000	545.000

*/** Material- og administrasjonskostnader er angitt på basis av gjennomsnittlig nivå i Statsarkivet/Arkivverket.

Til orientering kan det nevnes at Arkivverket har som grunnregel at det skal beregnes 40 % overhead på eksterntfinansierte prosjekter. Arkivverket har i Privatarkiv-prosjektet holdt dette på et betydelig lavere nivå.

Resultatet av regnskapet viser at forbruket i 2024 er på kr. 45.000 mer enn den mottatte støtten fra fylkeskommunen. Arkivverket vil dekke dette.

1) Privatarkivprosjektet – regnskapsoversikt 2020 – 2024

2020	500.000	510.000	-10.000	
2021	500.000	520.000	- 20.000	
2022	500.000	530.000	-30.000	
2023	500.000	545.000	- 45.000	
2024	500.000	540.000	- 45.000	

Videre arbeid:

Ved Statsarkivet i Kristiansand vil vi fortsette arbeidet med privatarkivprosjektet frem til midlene fra fylkeskommunen er brukt opp.

Fylkeskommunens bidrag til privatarkivprosjektet har vært en økonomisk forutsetning for arbeidet, og har derfor vært svært viktig for å kunne samle arkivmateriale fra regionens historie. Det har medvirket til at vi har fått et større mangfold i vårt samlede kilde- og kulturminnegrunnlag – noe som fortsatt vil være til stor inspirasjon for det fremtidige arbeidet. Verdien av privatarkiver blir stadig mer kjent, og arkivene blir i økende grad tatt i bruk.

Arkivverket vil takke Agder Fylkeskommune for disse midlene, og som nevnt ovenfor, vil vårt arbeid med privatarkivprosjektet inntil videre foregå på samme måte og med samme målsetning. Fylkeskommunen vil i løpet av våren 2026 motta en siste årsrapport for 2025.

Ellers gleder vi oss til å se det endelige resultatet av fylkeskommunens utredningsarbeid vedrørende den fremtidige organiseringen av privatarkivarbeidet i fylket. Vårt ønske er at det endelige resultatet vil gi en god forankring for et koordinert og samlet privatarkivarbeid i Agder.

Med hilsen Arkivverket